

snemma byrjað á því að ala hana upp í fágun og háttprýði. Alt í frá dögum Karlamagnúsar og ofan til þessara tíma hefir verið um það sýslað. Í siðareglum Karlamagnúsar er heimtað meðal annars, að við máltíðir hendi menn ekki hnútum og beinum um gólf. Að breiddir sjeu dúkar á bekki og borð áður en gengið er til snæðings, að notaðar sjeu þrúgur til þess að ná leginum úr vfnberjunum, en þau sje ekki kreist í hendinni. Að við tilbúning mjólkur og osta sje við haft hið mesta hreinlæti. En þetta er gíð byrjun og mikil, fram á 8. öld, og með jöfnu áframhaldi komið miklu til leiðar.

Alt hreinlæti hefir stundum verið nefnt tilhald og það sje meira gjört til þess að sýnast, og þeir sem sjeu með þess háttar nostur, sjeu vanalega óheilli en hinir, vegna þess að ekki sje eins ljett að sjá þá í gegn. Að slíkt geti ekki komið fyrir skal alls ekki neitað. En það er stóur en svo að það þurfi nauðsynlega að fylgjast að. En segjum að svo beri við. Langar þá nokkurn til þess að sjá hvernig þeir hinir sömu eru, ef þeir þurfa endilega að vera óhreinir til þess að birtast í sinni sönnu mynd? Eru ekki sára litlir kostir leiddir í ljós með því?

Þjóð vorri er margt vel gefið. Hún hefir borið sjálfri sjer þann vitnisburð að hún væri bezt mentuð allra þjóða. En í mentuninni skoðar hún að eins fólgið lestur skrift og reikning. Í því efni mun hún standa framarlega. En það er langt frá því að það eitt sje mentun. Hún er langt á eftir öllum bezt mentuðu þjóðunum í fegurðarsmekk, og siðir hennar og háttsemi hafa stuðlað að því í margar kynslóðir að óskfra heldur þann smekk en örfa hann. En hann er einn meginþáttur mentunarinnar og menningarinnar.

Það er öllum inngefið meðal mannanna að finna til ununar yfir því sem er fagurt, en þar ráða tilfinninganæmi og siðir, hvað hverjum þykir fagurt. Villimaðurinn er ekki lengra kominn en að dást að fjöðrum og farfa. Glys og glit draga hann að sjer og heilla hann. Fegurðarsmekkur hans getur ekki greint á milli þess sanna og ósanna. Svo er líka með þá sem lítt þroskaðir eru í þeim efnum. Glys og glit draga til sín í stór hópum, þá sem óskýra hugmynd hafa um fegurðargildið.